

LoR

LOV OG RETT

NORSK JURIDISK TIDSSKRIFT

NR 3 • 2005 • 44. ÅRGANG

Innhold

- 129 Advokat Per Danielsen**
Personvernet styrkes av Strasbourg
-
- 131 Dr. juris., dr. hc. mult. Karin Cornils**
Om kriminalisering av folkmord, brott mot
månskligheten og krigsforbrytelser
-
- 147 Professor dr. juris Tore Bråthen**
Eiendomsmeglingsoppdrag – privatrettslige følger
av brudd på kravene til oppdragets innhold og form
-
- 178 Postdoktor dr. juris Tore Lunde**
Urimeleg handelspraksis – harmonisering av god
forretningsskikk-standarden i forbrukerforhold
-
- 190 Litteratur**
-
- 192 Nye bøker**

UNIVERSITETSFORLAGET

Personvernet styrkes av Strasbourg

I en serie med rettsavgjørelser de siste år fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD) synes personvernet å være blitt merkbart styrket. Styrkingen av individets rettigheter har skjedd både hva angår vernet mot ærekrenkelses og vernet av privatlivets fred.

I tre sentrale dommer (*Chauvy, Radio France* og *Cumpana og Mazare*) fastslo EMD i 2004 at retten til omdømme er blant de rettighetene som artikkel 8 i Konvensjonen sikrer, som en del av retten til privatliv. Domstolen synes nå å ha pålagt seg selv en plikt til å kontrollere om nasjonalstatene avveier mot hverandre på rimelig vis de «to verdier» som garanteres av Konvensjonen – ytringsfriheten beskyttet av artikkel 10, og omdømmet garantert av artikkel 8.

Interessant er det at EMD har heist retten til beskyttelse av det gode navn og rykte opp på et rettskildemessig likestilt nivå med ytringsfriheten. Enda mer interessant er den gradvise endring som kan spores i EMDs nyere rettspraksis:

I pressesakene understreker EMD nå medias plikt til å undersøke og bevise sannhetsinnholdet i beskyldningene før de publiseres, som en viktig del av aktsomhetsspørsmålet. Bevis- og aktsomhetskravene synes strenge. I storkammer-

dommen i saken *Pedersen og Damsgaard – Danmark* avsagt 17.12.2004 understrekes at det kreves særlige grunner («special grounds») for fritak fra medias alminnelige plikt til å bevise (skaffe sannhetsbevis for) ærekrenkende fakta-beskyldninger, og «... the more serious the allegation, the more solid the factual basis has to be». Mindretallet anførte forgjeves at det ikke skulle være nødvendig «to prove ... assertions beyond a reasonable doubt» (disSENS 9–8).

I Rt. 2002 s. 764 (Nordlandsposten) gikk Høyesterett lenger enn noen gang tidligere i retning av å akseptere injurier. Enkelte skrev om et «paradigmeskifte» i norsk rett, og dommen ble betegnet som en «avgjørende sluttsten» for utvidelsen av ytringsfriheten (Cato Schiøtz og Vidar Strømme i LoR 2002 nr. 7 s. 401–402).

Men i storkammerdommen i saken *Perna – Italia* 06.05.2003 og andre saker (f. eks. *Inna Harlanova-Latvia* 03.04.2003) har EMD skjerpet inn den praksis HR viste til, også for så vidt gjelder tolkingsprinsippene. Pendelen har svingt. Retten til å ærekrenke uskyldige mennesker synes innskrenket. Jeg viser for så vidt til Jørgen Aall, *Rettsstat og Menneskerettigheter* (2004) s. 226 og Bjørnar Borvik i LoR 2004 nr. 1/2, særlig s. 85–93.

EMDs dom i saken *Von Hannover – Tyskland* 24.06.2004 styrker privatlivets fred, en annen viktig del av personvernet. Her er bl.a. konstatert at kjente personer selv i kongelige sirkler ikke behøver finne seg i å bli avfotografert eller få søkelyset mot seg i private sammenhenger. Også denne dom varsler om en styrking av individets rettigheter på bekostning av den fjerde statsmakts.

Personvernet er samlet sett blitt styrket. Rettsutviklingen går ikke lenger i

den forutbestemte retning enkelte mediekjører alltid har forsikret oss om. Det skal bli spennende å se hvorledes Høyesterett vil implementere de justerte retningslinjer i vår egen rettspraksis i tiden fremover, ut over det som allerede er sementert i og med «Tønsbergs Bladdommen», Rt. 2003 s. 928.

Per Danielsen